

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 2Co/133/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7617213171
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 08. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Matyiová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2023:7617213171.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Matyiovej a sudkýň JUDr. Anny Slovinskej a JUDr. Olgy Mičietovej v spore žalobcov: 1/ A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C., D. E. F. XX a 2/ B. G., nar. X.XX.XXXX, bytom F., A. B. XXX, C., H. I., obaja zast. advokátskou kanceláriou SOUKENÍK - ŠTRPKA, s.r.o., so sídlom Bratislava, Šoltésovej 14, proti žalovanej J. A., I. G., predtým v konaní ako D., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom K. XXX, zast. Advokátska kancelária JUDr. Daniel Urban, s.r.o., so sídlom Bratislava, Uhrova 18, o určenie veci do dedičstva, o odvolaní žalobcov proti rozsudku sp. zn. 2C/44/2017 z 20.4.2022 Okresného súdu Spišská Nová Ves

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

P r i z n á v a žalovanej náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie (ďalej len „súd“) napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a priznal žalovanej voči žalobcom právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o ktorých výške súd rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Rozhodol takto o žalobe, ktorou sa pôvodná žalobkyňa A. G., nar. XX.X.XXXX, zomr. X.XX.XXXX, domáhala vrátenia daru od žalovanej, konkrétne nehnuteľností - spoluvlastnícky podiel o veľkosti 1/2 k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v kat. území K., zapísaným na LV č. XXX, a to pozemok parc. registra „C“ č. XXX/X o výmere 176 m² s príslušenstvom, ktorým je studňa pred domom so súp. č. XX, postavenom na pozemku parc. registra „C“ č. XXX/X a pozemok parc. registra „C“ č. XXX/X o výmere 33 m² s príslušenstvom, ktorým je hospodárska budova bez súpisného čísla postavená na tomto pozemku, ktoré ako daryňa previedla darovacou zmluvou na svoju dcéru - žalovanú dňa 3.1.2014 na Notárskom úrade JUDr. Márie Barabášovej pod č. L. X/XXXX, L. XX/XXXX, L. XX/XXXX, pričom druhá polovica nehnuteľností zostala v spoluvlastníctve daryne. Odvolať predmetný dar žalovanej sa rozhodla z dôvodu, že správanie jej dcéry vo vzťahu k nej a jej blízkym osobám je v hrubom rozpore s dobrými mravmi a je takej intenzity a sústavné, že napĺňa znaky ust. § 630 Občianskeho zákonníka.

3. Pôvodná žalobkyňa A. G. dňa X.XX.XXXX zomrela. Uznesením č.k. 2C/44/2017-440 z 18.2.2020, právoplatným dňa 7.3.2020, súd rozhodol, že bude pokračovať v konaní na strane žalobkyne s jej dedičmi synom B. G. a dcérou A. B.. Uznesením č.k. 2C/44/2017-496 datovaným 24.8.2020, vyhotoveným 21.9.2020, súd pripustil zmenu žaloby tak, že určí, že spoluvlastnícky podiel o veľkosti 1/2 k nehnuteľnostiam špecifikovaným v bode 2. tohto odôvodnenia, patrí do dedičstva po nebohej A. G., nar. XX.X.XXXX, zomr. X.XX.XXXX.

4. Súd prvej inštancie vo svojom prvom rozsudku č.k. 2C/44/2017-501 z 21.9.2020 vychádzal zo zistenia, že pôvodná žalobkyňa darovala žalovanej notárskou zápisnicou z 3.1.2014 nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX, a to parc. č. XXX/X - zastavanú plochu a nádvorie o výmere 176 m² a parc. č. XXX/X - zastavanú plochu a nádvorie o výmere 33 m², a to s príslušenstvom studňou, ktorá sa nachádza pred domom darkyne č. súp. XX, na parc. č. XXX/X a hospodárskou budovou bez súpisného čísla, ktorá stojí na parc. č. XXX/X, to všetko v 1/2 v pomere k celku, že predmetné nehnuteľnosti tvoria spoločný dvor medzi rodinným domom č. súp. XX, v ktorom bývala darkyňa, teda matka terajších žalobcov a žalovanej, pôvodne spoločne s ich otcom - svojím manželom B. G. (zomrel XX.XX.XXXX) a rodinným domom č. súp. XXX, ktorého výlučnou vlastníčkou podľa výpisu z LV č. XXX je žalovaná, že darkyňa ešte za života 22.6.2016 darovacou zmluvou s vecným bremenom - právom doživotného bývania a užívania celej nehnuteľnosti, previedla túto nehnuteľnosť na svojho syna B. G., ktorý je doposiaľ výlučným vlastníkom týchto nehnuteľností, že žalovaná v dedičskom konaní po otcovi nadobudla do výlučného vlastníctva parcelu č. XXX/X o výmere 94 m² - zastavanú plochu rodinným domom č. XXX, do ktorého investovala pri rekonštrukcii finančné prostriedky a zápis na liste vlastníctva nadobudla pridelením súpisného čísla k domu. Z pripojeného dôkazného spisu sp. zn. 11C/44/2017 zistil, že žalobkyňa ešte za života sa žalobou v tomto konaní domáhala určenia vlastníckeho práva k rodinnému domu č. súp. XXX vrátane jeho príslušenstva k stodole bez súpisného čísla postavenej na parc. č. XXX/X. Medzi darkyňou a žalovanou vznikali od roku 2016 spory v súvislosti s bývaním na jednom spoločnom dvore, ale hlavne s otázkou vlastníctva rodinného domu č. XXX, v ktorom žalovaná s dvomi deťmi a druhom (v súčasnosti už manželom, pozn. odvolacieho súdu) doposiaľ býva. Nezhody a hádky vznikali neskôr medzi druhom žalovanej - pánom A. a priateľom darkyne - pánom A.. Hádky sa pritvrdili, keď matka podarovala dom č. XX s príslušenstvom synovi B. G., ktorý do roku 2016 navštevoval matku, resp. rodičov len sporadicky, nakoľko býval od ukončenia vojenskej služby v Čechách. Spor vlastne vznikol medzi ním a žalovanou, čoho dôkazom je aj ním podaný návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorý bol uznesením sp. zn. 7C/2/2019 v celom rozsahu zamietnutý. Súd vyhodnotil ako hlavné príčiny sporu neznášanlivosť darkyne s druhom žalovanej pánom A., a presvedčenie žalobkyne, že dcéra si nezákonne privlastnila rodinný dom č. XXX, ktorý jej nepatrí, nakoľko ho stavala ona s nebohým manželom pre bývanie jeho rodičov. Nezvládnuteľné bolo spolužitie na spoločnom dvore pre obe strany, kde hádky presahovali stupeň dobrých mravov všetkých zúčastnených osôb. Správanie žalovanej, slovné ataky, pripomienky urážlivého charakteru, vulgarizmy zo strany jej druhu a v závere ukončenie komunikácie s matkou, súd vyhodnotil ako v hrubom rozpore s dobrými mravmi a žalobe v znení uznesenia č.k. 2C/44/2017-496 datovaným 24.8.2020 (viď bod 3. tohto odôvodnenia), vyhovel.

5. Tento rozsudok po tom, čo ho žalovaná napadla odvolaním, Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací uznesením č.k. 2Co/192/2020-561 z 25.11.2021 zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie. Dôvodom zrušenia bolo nedodržanie procesného postupu, resp. procesných podmienok konania v zmysle ustanovení § 380 ods. 2 CSP a odvolací súd poukázal aj na predčasnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie, nakoľko z vykonaného dokazovania vyplynula vzájomná neznášanlivosť medzi pôvodnou žalobkyňou a druhom žalovanej, čo však nezakladá hrubé porušenie dobrých mravov zo strany žalovanej naplňajúcu intenzitu vyžadovanú ustanovením § 630 OZ.

6. Uznesením na pojednávaní dňa 21.3.2022 súd na návrh žalobcov pripustil zmenu petitu v nasledovnom znení: Určuje sa, že spoluvlastnícky podiel o veľkosti 1/2 k nehnuteľnosti, nachádzajúcej sa v k. ú. K., zapísanej na LV č. XXX, a to k pozemku parc. reg. „C“ parc. č. XXX/X o výmere 176 m², druh pozemku zastavaná plocha a nádvorie patrí do dedičstva po neb. A. G., I. C., nar. XX.X.XXXX, r. č. XXXXXX/XXX, zomr. dňa X.XX.XXXX, naposledy bytom K. XX. Určuje sa, že spoluvlastnícky podiel o veľkosti 1/2 k príslušenstvu k pozemku parcely reg. „C“, parc. č. XXX/X o výmere 176 m², druh pozemku zastavaná plocha a nádvorie, zapísanému na LV č. XXX pre k. ú. K., ktorým je studňa nachádzajúca sa pred domom so s. č. XX, postavenom na pozemku parcely reg. „C“, parc. č. XXX/X, pre k. ú. K. patrí do dedičstva po neb. A. G., I. C., nar. XX.X.XXXX, r. č. XXXXXX/XXX, zomr. dňa X.XX.XXXX, naposledy bytom K. XX. Určuje sa, že spoluvlastnícky podiel o veľkosti 1/2 k nehnuteľnosti, nachádzajúcej sa v k. ú. K., zapísanej na LV č. XXX, a to k pozemku parc. reg. „C“ parc. č. XXX/X o výmere 33 m², druh pozemku zastavaná plocha a nádvorie patrí do dedičstva po neb. A. G., I. C., nar. XX.X.XXXX, r. č. XXXXXX/XXX, zomr. dňa X.XX.XXXX, naposledy bytom K. XX. Určuje sa, že spoluvlastnícky podiel o veľkosti 1/2 k nehnuteľnosti, nachádzajúcej sa v k. ú. K., zapísanej na LV č. XXX, a to k pozemku parc. reg. „C“ parc. č. XXX/X o výmere 33 m², druh pozemku zastavaná plocha a nádvorie, ktorým je hospodárska budova bez súpisného č., postavená na tomto pozemku, patrí do

dedičstva po neb. A. G., I. C., nar. XX.X.XXXX, r. č. XXXXXX/XXX, zomr. dňa X.XX.XXXX, naposledy bytom K. XX.

7. Súd prvej inštancie vo svojom ďalšom rozsudku opísal body 2. až 10. zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu, podrobne reprodukoval žalobcami po rozhodnutí odvolacieho súdu podané písomné vyjadrenia (viď body 17. až 25. odôvodnenia jeho rozsudku) a žalovanou (body 28. až 36. odôvodnenia), v ktorých každá zo strán zotrvala na svojich už skôr uvádzaných tvrdeniach a argumentoch, t.j. nevhodné spôsoby vzájomného správania sa voči sebe, ich jednotlivé ústne útoky, vyhrážky, nadávky, ktoré mali trvať sústavne, resp. sa opakovali, boli značnej intenzity, údajné psychické násilie až psychický teror zo strany žalovanej a jej druha voči pôvodnej žalobkyňi, ktoré sa mali podpísať na jej zdravotnom stave, nezáujem žalovanej o matku (v podrobnostiach odvolací súd odkazuje na rozsudok súdu prvej inštancie), ako aj popieranie takéhoto svojho správania voči druhej strane či už daryňou, ako aj obdarovanou a tvrdenia, že konflikty vyvoláva druhá strana. Po opísaní údajného správania sa či už jednej alebo druhej strany konštatoval, že po smrti pôvodnej žalobkyne a pripustení zmeny petitu ide vo veci o žalobu určovaciu podľa § 137 písm. c/ CSP, že spoluvlastnícky podiel k sporným nehnuteľnostiam patrí do dedičstva po poručiťelke a žalobcovia majú na žalobe naliehavý právny záujem, nakoľko v súčasnosti je spoluvlastníčkou daných nehnuteľností žalovaná. Žalobcovia inou, ako predmetnou určovacou žalobou, sa nevedia domôcť svojich spoluvlastníckych práv a ich právne postavenie je tak neisté. Takýto stav neistoty je možné odstrániť tým, že bude existovať rozhodnutie súdu o určení spornej nehnuteľnosti do dedičstva. Nebolo sporným, že pôvodná žalobkyňa, matka žalovanej, požiadala túto konkludentne jednostranným právnym úkonom o vrátenie daru a k písomnému prejavu tohto úkonu došlo najneskôr podaním žaloby a jej prevzatím žalovanou. Pokiaľ ide o skutkové tvrdenia v žalobe, súd ich zhodnotil tak, ako vo svojom prvom rozsudku (viď bod 4. tohto odôvodnenia), uviedol, že podstatné zásahy boli aj zo strany súčasných žalobcov 1/ a 2/, teda súrodencov žalovanej v čase, keď títo prichádzali k matke pred podaním žaloby na občasnú návštevu a na spoločnom dvore nebývali. Súd poukázal na to, že ďalším spúšťačom sporov bolo vypnutie vody zo strany matky v dome žalovanej s tvrdením, že aj v nočných hodinách ju ruší hlučný bojler. Následne na to vznikali ďalšie spory v súvislosti s prechodom cez hlavnú bránu do dvora, s užívaním spoločnej stodoly a podobne. Súd konštatoval, že nebolo sporné, že správanie a vzťahy medzi žalovanou a jej matkou sa v porovnaní s obdobím pred spísaním darovacej zmluvy a ešte isté obdobie po nej, teda od roku 2016, konkrétne od októbra 2016, kedy do rodinného domu žalovanej prišiel bývať jej druh A. (toho času manžel žalovanej), zmenili. Poukázal na výpoveď pôvodnej žalobkyne A. G. na pojednávaní zo dňa 18.1.2018, kedy vypovedala, že v lete 2016 začal za žalovanou chodiť jej partner z Anglicka, ktorý sa k nej v októbri 2016 nastahoval. Následne v roku 2017 pôvodná žalobkyňa odoprela žalovanej odoberať vodu z jej prípojky, nakoľko po nastahovaní partnera sa u nej pralo 4x do týždňa. Vodu púšťali aj v noci, čo ju rušilo. Súd poukázal na výpoveď žalobkyne, ktorá uviedla: „Odkedy prišiel pán A., nemám pokoj a trvám na tom, že všetko sťahujem späť, ja chcem mať pokoj. Čo robia vo vzťahu k mojej osobe je neznesiteľné - kamera, telefón, fajčí vonku, smrad je na dvore, som obmedzovaná v pohybe po dvore, dcéra mi s ničím nepomôže.“ Okrem týchto doslovných výrokov z výpovede pôvodnej žalobkyne vyplynuli ďalšie konflikty, ktoré sa mali udiať na spoločnom dvore, či už v súvislosti s umývaním okien, ktoré mal zaprášiť druh žalovanej, jeho fajčením, zákazom vstupu do stodoly z jednej strany a podobne. Z vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že hlavnou príčinou sporu bola neznášanlivosť darykyne s druhom žalovanej (súčasným manželom) pánom A., ktorého pôvodná žalobkyňa do rodiny nechcela prijať a táto okolnosť bola zlomovým bodom zmeny správania sa matky k dcére - žalovanej. Zdôraznil, že prvý, kto zmenil postoj v správaní, bola matka, teda pôvodná žalobkyňa a nie dcéra - žalovaná, ktorá skutočnosť je rozhodujúca pre posudzovanie intenzity porušovania dobrých mravov zo strany žalovanej. Nie je však sporné, že správanie všetkých členov rodiny, ako aj priateľa pôvodnej žalobkyne a druha žalovanej vyústili do takej miery, že matka s dcérou prestali navzájom komunikovať, pričom vzájomné vzťahy od podania žaloby sa ešte zhoršili.

8. Súd mal síce za preukázané, že niektoré pôvodnou žalobkyňou popisované spôsoby správania sa žalovanej neboli v súlade s dobrými mravmi, ale zároveň mal za to, že nebolo preukázané, aby intenzita tohto konania odôvodňovala aj záver o „hrubom“ porušení dobrých mravov. Argumentoval, že pri dodržiavaní princípu vzájomnosti nemožno negovať ani správanie sa darykyne voči obdarovanej (problémy s WC, vodou, nemožnosťou vstupu cez hlavnú bránu a podobne) a nezohľadniť ich. V danej veci súd správanie žalovanej nevyhodnotil ako hrubé porušenie dobrých mravov, nakoľko prihládol na princíp vzájomnosti a bral do úvahy aj správanie darykyne, ktorá sa sama voči obdarovanej správala v rozpore s dobrými mravmi (používanie vulgarizmov hlavne voči osobe druha žalovanej). Daný prípad súd hodnotil ako spoločensky nežiaducu vzájomnú komunikáciu medzi daryňou a obdarovanou. Čestné

prehlásenie bývalého druha žalovanej A. K., s popisom rokov 2007 až 2014, kedy žil v družnom vzťahu so žalovanou a jej matkou, je len dôkazom toho, aký bol odlišný vzťah matky strán sporu k nemu a k terajšiemu manželovi žalovanej, ktorého odmietala. Jeho písomná svedecká výpoveď sa však už netýka obdobia od roku 2016, ktoré je pre posudzovanie daného sporu relevantné, a preto súd tento dôkaz žalobcov hodnotil ako irelevantný. Ďalej uviedol, že z výpovedí a písomných vyjadrení súčasných žalobcov, súrodencov žalovanej, ktorí k nej majú mimoriadne negatívny vzťah, nemožno vyvodiť, aby intenzita správania sa žalovanej k ich matke bola takého charakteru, ako to už po rokoch reprodukovujú súčasní žalobcovia. Stotožnil sa s právnou argumentáciou žalovanej, že žalobcovia, ktorí v tomto konaní len vstúpili do práv pôvodnej žalobkyne, neustále doplňujú a rozširujú jednotlivé konfliktné udalosti takým smerom, aby to navádzalo stupeň intenzity negatívneho správania žalovanej voči matke. Súd vychádzal zo skutkových tvrdení pôvodnej žalobkyne a nie už zo skreslenej a zintenzívnenej interpretácie súčasných žalobcov. Navyše v súvislosti s osobami žalobcov je potrebné podotknúť, že títo neboli v denno-dennom kontakte s matkou na spoločnom dvore tak, ako žalovaná. Prichádzali k matke len na návštevy a vlastne vtedy dochádzalo aj k ďalším konfliktom nielen medzi matkou a žalovanou, ale ku konfliktom zvýšenej intenzity medzi nimi a žalovanou, čo často bolo spôsobované aj ich negatívnym správaním.

9. Na zistený skutkový stav súd aplikoval § 628 ods. 1 až 3 a § 630 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) a dospel k záveru, že správanie sa žalovanej voči daryni nebolo takej intenzity, ktoré by bolo možno vyhodnotiť ako hrubé porušenie dobrých mravov, ktoré by v zmysle ustanovení § 630 Občianskeho zákonníka zakladalo dôvodnosť vrátenia daru. Súd pri hodnotení daného skutkového stavu vzal do úvahy vzájomnú koreláciu správania sa samotnej daryni voči žalovanej a skutočnosť, že elementárne základy slušného správania vo vzájomných vzťahoch nedodržiavala ani jedna strana. Z uvedeného vyvodil, že nie je možné považovať správanie sa jedného účastníka k druhému za konanie v rozpore s dobrými mravmi, keď tento druhý účastník svojím konaním takéto správanie vyvoláva. Na základe takéhoto právneho posúdenia súd žalobu v celom rozsahu zamietol ako nedôvodnú.

10. Žalovaná mala v konaní úspech, preto jej súd podľa § 255 ods. 1 CSP priznal plnú náhradu trov konania voči žalobcom, o ktorých výške súd rozhodne samostatným uznesením.

11. Rozsudok napadli včas podaným odvolaním žalobcovia 1/ a 2/ z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b/, d/, e/, f/ a h/ CSP, t.j. súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Navrhli, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobe vyhovie a prizná im náhradu trov konania. Žalobcovia vo svojom obsiahlom odvolaní (23 strán) obširne zrekapitulovali priebeh konania, citovali z vyjadrení sporových strán na jednotlivých pojednávaniach, ako aj z písomných vyjadrení, poskytli ich výklad striktno zo svojho hľadiska, polemizovali s vyjadreniami žalovanej ako účelovými, ale aj s argumentáciou súdu v odôvodnení a komentovali ho s pochybnosťami jeho postup a závery. Odvolatelia vo svojej odvolacej argumentácii ťažiskovo polemizujú i so spôsobom interpretácie súdom prvej inštancie správne zvolenej právnej normy - § 630 OZ. Zopakovali, že správanie sa žalovanej k pôvodnej žalobkyne - ich matke bolo v hrubom rozpore s dobrými mravmi, zosumarizovali jej správanie a tvrdili, že táto k matke počítala hrubý nezájum, neposkytovala jej pomoc, vytýkali súdu, že nezohľadnil v ich prospech skutočnosti vyplývajúce z notárskej zápisnice o závete a vydedení žalovanej. Z nich by súd zistil, že že všetky incidenty sa objektívne uskutočnili a prejavili a boli v hrubom rozpore s dobrými mravmi. Žalovaná nepoprela incidenty, ktoré sa odohrali medzi ňou a pôvodnou žalobkyňou, ktoré nebohá žalobkyňa spisovala cca od roku 2016 a následne aj za ďalšie obdobie. Rozsudok je nepreskúmateľný, arbitrárny, napísaný len vo všeobecnej rovine, bez toho, aby žalobcovia vedeli, z čoho súd vychádzal a z jeho odôvodnenia nevyplývajú žiadne hodnoverné a správne, resp. riadne odôvodnené relevantné skutočnosti. Rozsudok je nespravodlivý a nesprávny. Popreli, že pôvodná žalobkyňa ako prvá zmenila správanie k svojej dcére – žalovanej, bola to žalovaná, ktorá odmietla poskytovať potrebnú pomoc svojej matke. Toto všetko vyplývalo zo zápisiek pôvodnej žalobkyne. Žalovaná potvrdila, že vedela o tom, že od vody ju odpojil jej brat (žalobca 2/) a nie mama, a že prístup k suchému WC jej zamedzil jej brat a nie mama. Podľa odvolateľov žalovaná konala účelovo, keď tvrdila, že pôvodná žalobkyňa neschvaľovala jej partnera, a preto začala zneužívať svoje postavenie ako vlastníčky nehnuteľnosti. Samotná žalovaná

na pojednávajúci priznala, že za posledné 2 roky svojej matke nepomohla ani raz. Nejavila o ňu záujem ani v čase jej choroby - nevyhľadávala ju a neposkytovala jej potrebnú pomoc, napriek tomu, že bývala v dome hneď pri nej. Vytýkali súdu prvej inštancie, že neprečítal skutočnosti vyplývajúce z notárskej zápisnice o závete a vydedení žalovanej, teda neprečítal ich podstatný obsah a ani na ne neodkázal v odôvodnení rozsudku. Nesúhlasili s názorom súdu prvej inštancie, že do konania, po vydaní zrušujúceho rozhodnutia, neboli predložené iné (ďalšie) dôkazy zo strany žalobcov. Naopak, minimálne boli do konania predložené žalobcami ďalšie rukopisy/zápisky alebo pani A. G., ktoré podľa odvolateľov dokazujú, že žalovaná sa k matke správala neúctivo a kričala na ňu. Popreli, že prvý kto zmenil postoj v správaní, bola matka, teda pôvodná žalobkyňa a nie dcéra - žalovaná. Práve žalovaná odmietla matke pomáhať, to predovšetkým od času, keď zistila (ešte vôbec pred nasťahovaním pána A. do domu so s. č. XXX, pre k. ú. K., ktorý v danom dome začal bývať až od októbra 2016), že jej mama nechala prepísať dom so s. č. XX, pre k. ú. K. na svojho syna (žalobcu 2/). Je síce pravda, že pani A. G. neschvaľovala pána A. (terajšieho manžela žalovanej), ale tohto začala neschvaľovať až postupne po tom, čo sa tento už nasťahoval k žalovanej (nasťahoval sa v októbri 2016), odkedy sa postupne začal tento správať voči starej pani (ale aj voči jej ďalším deťom, teda voči žalobcom a aj pánovi A.) hlavne neslušne a zle, ktorý aj používal vulgarizmy a pod. Odvolatelia dôvodili, že súd rozhodol rozpore s predchádzajúcimi inštrukciami odvolacieho súdu pri hodnotení správania sa žalovanej týkajúceho sa intenzity porušovania dobrých mravov. Nesúhlasili s názorom súdu prvej inštancie, že išlo len o spoločensky nežiaducu vzájomnú komunikáciu medzi daryňou a obdarovanou, keďže podľa nich žalovaná matke nepomáhala v starobe, nejavila o ňu záujem, kričala na ňu a spôsobovala jej psychický teror. Žalobcovia uviedli, že nerozumejú, keď súd prvej inštancie poznamenal k čestnému prehláseniu pána K., že tento dôkaz má byť irelevantným pre toto konanie. Skrz daného dôkazu žalobcovia predsa chceli poukázať na to, že tento svedok potvrdil, že nebohá pani A. G. bola osobou, ktorá konflikty nevyhľadávala a že bola ústretová. Taktiež mali za to, že súd prvej inštancie pre účely tohto konania nesprávne posúdil aj značnú intenzitu v správaní sa žalovanej, ako aj ďalej neposúdil vôbec to, že žalovaná sa správala a konala v hrubom rozpore s dobrými mravmi voči svojej mame (ale aj voči jej súrodencom a aj voči pánovi A.), čo všetko pretrvávalo dlhodobo, sústavne a opakovane (min. cca 2 roky pred smrťou nebohej), a to nie z dôvodu, že nebohá neschvaľovala pána A., ale z dôvodu, že ak žalovaná zistila, že jej mama A. G. prepísala dom so s. č. XX, pre k. ú. K. na svojho syna. Citovali z rozsudkov Najvyššieho súdu pod sp. zn. 2Cdo/108/2007, sp. zn. 3Cdo/218/2010 a Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7Co/21/2020.

12. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že rozsudok je vecne správny, rešpektujúci názor odvolacieho súdu, podľa ktorého v žalobe a počas pojednávania popísané správanie sa žalovanej bez ďalšieho nesignalizuje takú intenzitu jej konania, ktoré by bolo možné vyhodnotiť ako hrubé porušenie dobrých mravov. V odvolaní žalobcovia neuviedli nič nové, len kvetnato hyperbolizujú a dramatizujú už skôr popísané správanie žalovanej. Navrhla potvrdiť napadnutý rozsudok. Uviedla, že žalobcovia po zrušujúcom uznesení odvolacieho súdu účelovo zmenili rétoriku, zobrali argument odvolacieho súdu o princípe vzájomnosti a snažili sa všetko negatívne správanie účelovo vziať na seba a daryňu tak vykresliť v lepšom svetle. Žalovaná tvrdila, že tieto účelové vyjadrenia žalobcov nezmenia vyjadrenia pôvodnej žalobkyne, ktorá sa vo svojej výpovedi jasne vyjadrila, že ona robila kroky voči žalovanej, a to úmyselne a tiež sa vyjadrila, že hlavnou príčinou sporov bol jej postoj k priateľovi žalovanej. K žalobcami predloženým dôkazom - Prehláseniu pána K., žalovaná uviedla, že toto je pre konanie nepodstatné, keďže svedok nebol svedkom ničoho relevantného a so žalovanou a jej matkou bol v kontakte len v čase, kedy boli vzájomné vzťahy dobré. K predloženým rukopisom žalovaná uviedla, že žalobcovia súdu nikdy nepredložili originály rukopisov, ale len kópie. Z predložených kópií je zjavné, že sú miestami premazané, riadne za sebou nenasledujú a sú tam aj dopísané časti. Ich hodnovernosť nebola preukázaná a žalovaná tvrdila, že sa jednalo len o spísanie tvrdení, ktoré sa daryňa rozhodla použiť vo svojom žalobnom návrhu. Tieto boli aj použité ako príloha žaloby podanej formou formulára. Na doručení žaloby žalovaná reagovala tak, že jednak tieto tvrdenia poprela a upozornila, že formulár, ktorého prílohou boli predmetné kópie zápisov nespĺňa náležitosti žaloby v zmysle CSP. K odpojeniu od vody žalovaná uviedla, že je len prirodzené, že daryňa vo svojom veku neliezla do studne/šachty, aby odpojila vodu. Pre konanie je však podstatné ako vec vnímala pôvodná žalobkyňa, ktorá sa vo svojej účastníckej výpovedi potvrdila odpojenie žalovanej od vody z jej strany. Sám žalobca v druhom rade tvrdí, že v čase odpojenia žalovanej od vody nebol vlastníkom rodinného domu a pozemkov s prísl., ktoré mu darovala matka. Žalovaná sa jasne vyjadrila, že nemala vedomosť o tom, že jej matka nie je vlastníčkou. Daryňa sa aj ako vlastníčka správala, keď dávala žalovanej súhlas s vybudovaním prípojky na vodu k jej domu. Daryňa aj vo svojej účastníckej výpovedi uviedla: „Bola som prítomná pri tom, keď si žalovaná doniesla vlastné suché WC, ale neumožnila som jej vstup cez bránu. Ja mám

klúče, ale som neotvorila“. V konaní bolo podľa názoru žalovanej preukázané, že dalkyňa odmietala od určitého momentu žalovanú a o pomoc ju prestala žiadať. To potvrdili aj svedkovia, žijúci na dvore spolu s dalkyňou aj žalovanou. Dalkyňa prestala reagovať na pozdravy či už žalovanej alebo jej vnúčať, čo viedlo k tomu že sa všetci prestali zdraviť a ignorovali sa. Súhlasila s názorom odvolacieho súdu o princípe vzájomnosti. K argumentu žalobcov o záväzku žalovanej doopatrovať dalkyňu, žalovaná uviedla, že existencia údajnej dohody nikdy nebola preukázaná. Preukázanou skutočnosťou je však to, že žalobca 2/ sa zmluvne (v darovacej zmluve zo dňa 28.5.2016, ktorou nadobudol od matky rodinný dom a pozemky s prísl.) zaviazal „právnou povinnosťou dalkyni poskytnúť pomoc v starobe a chorobe“. Žalovaná poukázala na zaujatosť svedka p. A., ktorý sa vyjadril, že proti nej niečo má. Svedkyňa p. I. sama uviedla, že len niečo odpočula z telefonátov žalobkyne 1/, keďže spolu pracujú v jednom priestore. Reálne nebola svedkom žiadneho dalkyňou popisovaného správania sa žalovanej. Odvolaniu žalobcov vytkli, že vytrhávajú z kontextu časti zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu, avšak to nemení na právnom názore odvolacieho súdu, že „v žalobe a počas pojednávania popísané správanie sa žalovanej bez ďalšieho nesignalizuje takú intenzitu jej konania, ktoré by bolo možné vyhodnotiť ako hrubé porušenie dobrých mravov“. K dookola sa opakujúcim argumentom žalobcov ohľadom rukopisov, žalovaná dodala, že neustále opakovanie rovnakých argumentov na ich sile nepridáva. K citovanému rozhodnutiu sp. zn. 3Cdo/218/2010 uviedla, že toto nevyvracia argument odvolacieho súdu o vzájomnosti správania sa dalkyne a obdarovanej. Uvedené platí aj na prejavovanie záujmu. K notárskej zápisnici, ktorou argumentovali odvolatelia, žalovaná uviedla, že táto bola spísaná v čase po podaní žaloby v tomto konaní. Formulácia vyjadrení dalkyne nezodpovedá jej štýlu vyjadrovania sa. Opisujú sa v nej incidenty, ktoré sú v konaní známe a ktoré boli aj vyhodnotené tak, že nie sú v hrubom rozpore s dobrými mravmi.

13. Žalobcovia v odvolacej replike zotrvali na odvolacej argumentácii, vyjadrenie žalovanej považujú za tendenčné, účelové a zavádzajúce. Mali za to, že žalovaná nevyjadrila žiaden výslovný nesúhlas s odvolacími dôvodmi, na ktoré poukázali, preto podľa nich potvrdila, že sú žalobcami dôvodne uplatnené. Zopakovali, že žalovaná sa správala a konala v hrubom rozpore s dobrými mravmi, pričom poukazovali na dôkazy, ktoré pripojili k odvolaniu. Opakovane detailne opisovali správanie sa žalovanej. Vytkli súdu prvej inštancie, že nielenže nesprávne zohľadnil princíp vzájomnosti, ale vôbec nezohľadnil zjavný nepomer v správaní sa žalovanej voči svojej matke.

14. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalobcov ako podané včas (§ 362 CSP), oprávnenými osobami (§§ 359 až 361 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§§ 355 až 358 CSP), bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379, § 380 ods. 1 CSP, s prihliadnutím na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok konania v zmysle ust. § 380 ods. 2 CSP a z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov a dospel k záveru, že odvolanie je nedôvodné. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 22.8.2023 o 10.00 hod. v pojednávacej miestnosti č. dverí 202, 2. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ustanovenia § 219 ods. 1, 3 CSP, § 378 ods. 1 CSP a § 385 ods. 1 CSP a contrario.

15. Žalobcovia uplatnili odvolacie dôvody podľa v § 365 ods. 1 písm. b/, d/, e/, f/ a h/ CSP.

16. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP je naplnený, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Vo všeobecnosti ide o taký postup súdu, ktorým sa strane sporu znemožní realizácia jej procesných práv, priznaných jej v súdnom konaní za účelom ochrany jej práv a právom chránených záujmov. Medzi tieto procesné práva patria v zmysle judikatúry najvyššieho súdu napr. právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom, právo nazerať do spisu a robiť si z neho výpisky, právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom, právo byť predvolaný na súdne pojednávanie, právo strany konať pred súdom vo svojom materinskom jazyku alebo v jazyku, ktorému rozumie, právo na to, aby bol strane rozsudok doručený do vlastných rúk. K odňatiu možnosti pred súdom konať dochádza tiež vtedy, keď súd nedostatočne odôvodní svoje rozhodnutie, t.j. že dôvody rozhodnutia nespĺňajú požiadavky kladené ustanovením § 220 ods. 2, 3 CSP. Naopak, medzi tieto práva nepatrí právo strany sporu na to, aby súd akceptoval jej procesné návrhy, aby súd rozhodol v súlade s predstavami strany sporu alebo, aby súd odôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv strany sporu. Pri tomto odvolacom dôvode musí intenzita zásahu do procesných práv strany sporu v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu dosahovať mieru porušenia práva na spravodlivý proces.

17. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. d/ CSP dopadá na akékoľvek pochybenia v procesnom postupe súdu, ktoré nie sú subsumovateľné pod ostatné odvolacie dôvody, avšak len za predpokladu, že mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (napr. nesprávne realizovaná manudukčná povinnosť súdu a pod.).

18. Naplnenie odvolacieho dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. e/ CSP predpokladá, že strana navrhla dôkaz, ktorý bol spôsobilý preukázať právne významnú skutočnosť pre rozhodnutie vo veci samej a súd ho nevykonal. Je potrebné uviesť, že súd nie je povinný vykonať všetky navrhnuté dôkazy stranami sporu. Nevykoná najmä dôkazy na preukázanie skutočností, ktoré z hľadiska hmotného práva nie sú významné a dôkazy nadbytočné, t.j. ku skutkovým okolnostiam, ktoré už boli preukázané iným spôsobom alebo sú založené na zhodnom tvrdení strán. Tento odvolací dôvod súvisí s vyhodnotením potenciálnej relevancie navrhovaného dôkazu, ako aj prípustnosti jeho vykonania. Neúplné zistenie skutkového stavu je odvolacím dôvodom len za predpokladu, že príčinou neúplných skutkových zistení bola okolnosť, že súd prvej inštancie nevykonal stranou navrhnutý dôkaz, spôsobilý preukázať právne významnú skutočnosť, avšak iba samotná okolnosť, že nevykonal dôkazy stranami navrhnuté, nemôže byť v sporovom konaní spôsobilým odvolacím dôvodom.

19. Podstata odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. f/ CSP spočíva predovšetkým v nesprávnom postupe súdu prvého stupňa pri hodnotení výsledkov dokazovania. Dôsledkom je to, že súd berie do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplývajú alebo neboli stranami sporu prednesené, prípadne neprihliada na skutočnosti, ktoré boli preukázané či vyplývajú z prednesov strán. Nesprávne skutkové zistenia môžu byť aj výsledkom logických rozporov pri hodnotení dôkazov s osobitným zreteľom na závažnosť, zákonnosť a pravdivosť získaných poznatkov.

20. K odvolaciemu dôvodu v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP, tiež namietaný oboma stranami, odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu prvej inštancie, pri ktorej aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav, tzn. vyvodzuje zo skutkového zistenia, aké práva a povinnosti majú strany sporu podľa príslušného právneho predpisu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav (skutkové zistenie), pričom o mylnú aplikáciu právnych predpisov ide, ak použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť alebo aplikoval správny predpis, ale nesprávne ho vyložil, príp. ho na daný skutkový stav inak nesprávne aplikoval (z podradenia skutkového stavu pod právnu normu vyvodil nesprávne právne závery o právach a povinnostiach strán sporu).

21. Po preskúmaní napadnutého rozsudku a predchádzajúceho procesného postupu súdu prvej inštancie v rozsahu odvolacích námietok (§ 379 ods. 1, § 380 ods. 1, 2 CSP) odvolací súd dospel k záveru, že uplatnené odvolacie dôvody v prejednávanej veci nie sú preukázané a rozhodnutie súdu prvej inštancie je zákonné a vecne správne. Odvolací súd nezistil, že by skutkové zistenia súdu prvej inštancie boli nesprávne, nezodpovedajúce tvrdeniam strán a vykonaným dôkazom, príp. založené na chybnom hodnotení vykonaných dôkazov alebo, že by súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán nevyplývajú alebo nevyšli za konania najavo, opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo na zistený skutkový stav aplikoval nesprávny právny predpis alebo správne použitý právny predpis (právnou normu) nesprávne vyložil, príp. ho na zistený skutkový stav nesprávne aplikoval. Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu a náležite zistil skutkový stav veci, vzal do úvahy iba skutočnosti preukázané vykonanými dôkazmi, ktoré vyhodnotil podľa zásad vyplývajúcich z ust. § 191 a nasl. CSP, v súlade so zákonom a správnym spôsobom vo vzťahu k uplatnenému nároku, prihliadajúc na rozhodujúce skutkové tvrdenia a relevantné argumenty sporových strán, a dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých založil svoje rozhodnutie. Uplatnený nárok tiež správne právne kvalifikoval a právne predpisy a relevantné zák. ustanovenia aj správne interpretoval a zo zisteného skutkového stavu vyvodil zodpovedajúce právne závery o právach a povinnostiach sporových strán.

22. Odvolací súd nezistil pochybenia ani v procesnom postupe súdu prvej inštancie porušujúce procesné práva strán alebo právo na spravodlivý proces, príp. odnímajúce stranám sporu možnosť konať pred súdom v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. b/ CSP, ktoré by mali za následok nesprávne rozhodnutie. Preto sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku vo vzťahu k skutkovým zisteniam a riešeným právnym otázkam (záverom) v prejednávanej veci, ktoré mali pre rozhodnutie podstatný

význam a zároveň v súlade s cit. ust. § 387 ods. 2 CSP konštatuje vecnú správnosť napadnutého rozsudku i jeho dôvodov, na ktoré v podrobnostiach odkazuje.

23. Žalobcovia ako odvolatelia neuviedli žiadne také vecné a právne relevantné dôvody, ktoré by pre nich ako žalobcov privodili iné rozhodnutie. Námietky uvedené v odvolaní nie sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku z hľadiska zistených skutočností (skutkového stavu) a právneho posúdenia veci.

24. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné sudy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle konajúceho súdu, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Zákon vyžaduje, aby súd v odôvodnení rozhodnutia vymedzil, ktoré skutočnosti boli pre jeho rozhodnutie zásadné, ktoré z nich boli medzi stranami nesporné a aké skutkové závery a na podklade ktorých dôkazov súd urobil vo vzťahu ku skutočnostiam sporným. Riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu a inú právnu ochranu a spravodlivý proces vyžaduje, aby súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom sa vysporiadal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné, resp. dal odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 236/2006, II. ÚS 383/2006, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04, II. ÚS 251/04). Podľa názoru odvolacieho súdu rozhodnutie súdu prvej inštancie uvedené kritériá spĺňa.

25. Podľa § 630 OZ darca sa môže domáhať vrátenia daru, ak sa obdarovaný správa k nemu alebo k členom jeho rodiny tak, že tým hrubo porušuje dobré mravy.

26. V tomto ustanovení je upravený osobitný spôsob zániku darovacieho stavu, ku ktorému dochádza na základe jednostranného právneho úkonu darcu voči obdarovanému, ktorý hrubo porušil dobré mravy svojím správaním k darcovi, alebo k členom jeho rodiny. Za členov rodiny darcu treba považovať predovšetkým jeho manžela, rodičov a deti a spravidla tiež ostatných príbuzných v priamom rade, ako aj súrodencov, výnimočne aj ďalšie osoby v rodinnom a obdobnom pomere, pokiaľ by darca ich ujmu dôvodne pociťoval ako vlastnú (viď R 88/1998).

27. Z uvedeného zákonného ustanovenia teda vyplýva, že právo darcu na vrátenie daru nezakladá každé negatívne správanie sa obdarovaného voči darcovi. Toto právo nevzniká pri prostej nevďačnosti obdarovaného voči darcovi, ani pri menej významnom porušení dobrých mravov obdarovaným (viď R 31/1999). Predpokladom vrátenia daru je len také negatívne správanie sa obdarovaného, ktoré vzhľadom na všetky významné okolnosti konkrétneho prípadu, možno hodnotiť ako hrubé porušenie dobrých mravov. O také správanie ide spravidla v prípade porušenia dobrých mravov spôsobom vyznačujúcim sa značnou intenzitou alebo sústavnosťou (opakovanosťou), pričom jeho vonkajší prejav môže byť fyzické násilie, hrubé urážky, neposkytnutie potrebnej pomoci, hrubý nezáujem a podobne.

28. Za právne relevantné možno považovať len také správanie sa obdarovaného, ktoré sa objektívne prejavilo. Pritom nie je rozhodujúci subjektívny pocit a úsudok darcu. Zachovanie dobrých mravov je vecou vzájomnej tolerancie účastníkov. Pri posudzovaní správania sa obdarovaného treba vziať do úvahy a hodnotiť i správanie sa samotného darcu v tom zmysle, či práve jeho správanie nie je príčinou nevhodného správania sa obdarovaného voči nemu (tzv. princíp vzájomnosti). Uplatnenie princípov vzájomnosti znamená, že pri skúmaní určitého správania sa obdarovaného z hľadiska, či vykazuje znaky hrubého porušenia dobrých mravov, sa vezme na zreteľ i správanie darcu za účelom posúdenia, či on sám sa nespráva alebo nesprával voči obdarovanému v rozpore s dobrými mravmi a či práve jeho správanie nie je príčinou nevhodného správania sa obdarovaného voči nemu alebo členom jeho rodiny. V kladnom prípade sa darca nemôže úspešne domáhať vrátenia daru, lebo následnú (darcom vyvolanú) reakciu obdarovaného (i keby bola nevhodná), by nebolo možné kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov. Výnimkou by však bolo také správanie sa obdarovaného, ktoré by bolo v zrejmom nepomere k správaniu sa samotného darcu.

29. Občiansky zákonník a ani iný právny predpis nedefinuje pojem dobré mravy. Napriek tomu je nimi možné rozumieť súhrn spoločenských, kultúrnych a mravných noriem, ktoré v historickom vývoji osvedčujú istú nemennosť, vystihujú podstatné historické tendencie, sú zdieľané rozhodujúcou časťou

spoločnosti a majú povahu noriem základných. K naplneniu skutkovej podstaty pre vrátenie daru smeruje len také závadné konanie obdarovaného voči darcovi alebo členom jeho rodiny, ktoré z hľadiska svojho rozsahu a intenzity nevzbudzuje žiadne pochybnosti o jeho kolízii s dobrými mravmi. Nie každé chovanie, ktoré nie je v súlade so spoločensky uznávanými pravidlami slušného chovania vo vzájomných vzťahoch medzi ľuďmi naplňuje znaky ust. § 630 Občianskeho zákonníka. Predpokladom aplikácie tohto ustanovenia je kvalifikované porušenie morálnych pravidiel konkrétnym chovaním obdarovaného, ktorého stupeň závažnosti je hodnotený podľa objektívnych kritérií, a nielen podľa subjektívneho názoru darcu.

30. Odvolací súd poukazuje na to, že otázka, či boli chovaním obdarovanej porušené hrubo dobré mravy, je predovšetkým otázkou skutkovou. Pre správne zodpovedanie predmetnej otázky je preto nevyhnutné, aby v každom jednotlivom prípade bolo hrubé chovanie sa obdarovanej nielen daryňou tvrdené, ale tiež preukázané. Takéto hrubé chovanie obdarovanej – žalovanej, sice tvrdené pôvodnou žalobkyňou a jej právnymi nástupcami, nebolo súdu zo strany žalobcov preukázané.

31. Vzhľadom na predmet konania, ktorým je určenie, že vec patrí do dedičstva po pôvodnej žalobkyni A. G. (to znamená, že bola vlastníčkou sporných nehnuteľností v čase svojej smrti), bolo potrebné posúdiť, či došlo k naplneniu predpokladov podľa ust. § 630 OZ za rozhodné obdobie po darovaní veci daryňou až do smrti daryne, t.j. v posudzovanej veci od darovacej zmluvy, ktorá bola spísaná 3.1.2014, do smrti A. G. dňa X.XX.XXXX. Súd bol pritom viazaný skutkovými dôvodmi vymedzenými v žalobe o vrátenie daru, pretože iná výzva na vrátenie daru nebola v konaní preukázaná. Pre platnosť právneho úkonu darcu smerujúceho k vráteniu daru je z hľadiska jeho určitosti nevyhnutné, aby v ňom boli uvedené konkrétne skutočnosti, v ktorých darca vidí hrubé porušenie dobrých mravov voči nemu alebo členom jeho rodiny (rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22Cdo/1620/2011).

32. Následné obdobie a tvrdenia žalobcov o ďalších správaniach sa žalovanej, ktoré podľa nich boli v rozpore s dobrými mravmi, resp. smerujúce voči nim, nie sú vo veci relevantné, pretože v konaní je potrebné ustáliť, či pôvodná žalobkyňa v čase svojej smrti bola vlastníčkou sporných nehnuteľností na základe toho, že vyzvala žalovanú vrátiť dar, pretože táto vo vzťahu k nej svojím správaním hrubo porušovala dobré mravy.

33. Pôvodná žalobkyňa za toto obdobie vytykala žalovanej, že jej táto v máji 2016 kričala, že nie preto zostala v dome, aby jej robila slúžku, že po návrate z liečenia v septembri 2016 jej vykričala, že načo sa vrátila, že sa len vyvaľovala, nemá tam čo robiť, pričom jej vynadala, že jej žalovaná na jej požiadanie neumyla okná pred veľkonočnými sviatkami v roku 2017 po tom, čo si ich už dala predtým umyť a priateľ žalovanej jej ich zaprášil brúsením kachlí, že žalobkyňa a jej priateľ na ňu neustále niečo vykrikujú, že žalovaná v máji spolu s priateľom jej kričali, že nebudú umývať chodník a dodali, že dlho tu už žalobkyňa nebude, že v máji 2017, keď robili chodník okolo stodoly vyhádzali kvety a jahody a stojan na koberec dali tak blízko, aby žalobkyňa a jej návšteva nemohli prejsť s cirkulárom, keď chceli rezať drevo, že 22.5.2017 žalobkyňa uviazala kvet clematis a na druhý deň bol tento suchý od koreňov, že žalovaná vyvoláva neustále nezhody, používa na jej adresu spolu s priateľom vulgarizmy, vyhrážky, urážajú ju, útočia na jej psychiku a tieto nedorozumenia vnímajú aj deti pôvodnej žalobkyne, t.j. súrodenci žalovanej. Skutkové tvrdenia pôvodnej žalobkyne žalovaná poprela. Na pojednávaní pôvodná žalobkyňa vypovedala, že v roku 2017, neupresnila kedy, odoprela žalovanej odoberať vodu z jej prípojky, pretože darling veľmi hučal, čo jej vadilo najmä v noci, zopakovala tvrdenia zo žaloby o neumytí okien pred Veľkou nocou v r. 2017, uviedla, že v máji jej žalovaná zakázala vstup do dvora a že do stodoly sú dva vchody, tak musí žalobkyňa využívať len jeden, že partner žalovanej namontoval v apríli 2017 kameru, ktorá sníma vonkajší dvor, že partner žalovanej vytkol p. A., ktorý jej pomáhal a išiel do stodoly pre kladivo, že tam nemá čo robiť a vyskočila vtedy aj žalovaná, že žalovaná vyskočila na p. A., ktorý nosil vodu, že tam nemá čo robiť, že žalovaná s partnerom dňa 20.5.2017 nepoumývala chodník po tom, čo miešali betón, že jej dcéra vykrikuje, že ona (pôvodná žalobkyňa) tam nemá čo robiť, zakazovala o dvore chodiť svojej sestre aj bratovi, že žalovaná jej všetko zakazuje. Pôvodná žalobkyňa vypovedala, že odkedy prišiel p. A. nemá pokoj, je psychicky týraná, je obmedzovaná v pohybe na dvore, od incidentu s oknami viac nežiadala žalovanú o pomoc, pretože sa táto k nej neozývala. Potvrdila, že žalovanej neumožnila prístup k svojmu suchému záchodu, lebo ho užívali, ale nevyčistili, v podstate ho uzamkol jej syn, na ktorého všetko prepísala. Žalovaná tvrdila, že jej napádanie zo strany matky začalo ešte predtým ako začala žiť s p. A.. Hádky zásadne vyvolávala pôvodná žalobkyňa, provokovala ju, vyvolávala konflikty. V máji ju matka a brat odpojili od prípojky vody, v novembri 2016 vymenili zámky v bráne a po návrate

z práce sa nevedela dostať do dvora a domu, musela volať policajtov, aby jej matka otvorila bránu, v apríli 2017 došlo k incidentu vyvolanému jej súrodencami, uviedla, že od 3.5. do 5.5.2017 boli bez WC a že pôvodná žalobkyňa neumožnila jej synovi, svojmu vnukovi, ktorý je invalidný dôchodca, aby použil jej WC. Do roku 2016 robila matke nákupy, pomáhala jej, táto vždy, keď niečo chcela, prišla, poprosila ju, potom to už nerobila. Napokon tvrdila, že pôvodná žalobkyňa bola prvá, kto začal ignorovať ju a jej priateľa, neodzdavila im a prestala sa rozprávať aj s vnúčatami. Tak pôvodná žalobkyňa, ako aj žalovaná príčinu rozporov videli v konaní toho druhého, vlastné konanie vytykané druhou stranou popierali, zľahčovali alebo ho opisovali a podávali inak. Z ich prednesov však nesporne vyplýva, že medzi matkou a dcérou boli vzájomné konflikty, nadávky, vzájomná neúcta a netolerancia a ani jedna zo strán nezostala tak povediac nič dlžná druhej strane a nebola ochotná ustúpiť v záujme zachovania zdravých vzťahov a kludného spoluzitia, pričom konanie jednej strany vyvolalo vzápätí neadekvátnu reakciu druhej strany. Ani jedna strana nevyvinula žiadnu iniciatívu alebo snahu na zlepšenie vzájomných vzťahov, naopak, ešte aj ich rodinní príslušníci a známi prispievali jednak k vzniku a k stupňovaniu nezhôd nadržíavaním jednej alebo druhej strane a jej povzbudzovaním.

34. Z opisu skutkových tvrdení pôvodnej žalobkyne vyplýva, že tieto vzhľadom aj na jej správanie voči žalovanej jednak nespĺňajú náležitosti hrubého porušenia dobrých mravov, jednak viaceré z nich boli len tvrdeniami pôvodnej žalobkyne, ktoré neboli preukázané (napr. nadávky po návrate pôvodnej žalobkyne z liečenia, brúsenie kachlí pred veľkou nocou, úhyn clematisu, neustále vykrikovanie a urážky), jednak niektoré boli vytykané vtedajšiemu druhovi žalovanej. Na vznik práva darcu domáhať sa vrátenia daru pritom nepostačuje, ak sa takého správania voči darcovi alebo členom jeho rodiny dopustí osoba blízka obdarovanej, napr. druh, manžel alebo potomok obdarovanej. Od obdarovanej totiž nemožno spravodlivo žiadať, aby znášala sankcie za správanie sa iných osôb voči daryni, za ktorých sama nezodpovedá.

35. Pokiaľ ide o svedeckú výpoveď M. A., túto odvolací súd hodnotil ako tendenčnú, pretože svedok bol v blízkom priateľskom vzťahu s pôvodnou žalobkyňou, so žalovanou nemal dobré vzťahy, vo svojej svedeckej výpovedi opisoval skôr správanie druhu žalovanej ako správanie samotnej žalovanej a k priamemu konfliktu s ňou, kedy ho mala udrieť päšťou do hrude, došlo dňa 4.1.2018, teda až po podaní žaloby o vrátenie daru (táto bola podaná 29.6.2017), t.j. toto konanie nebolo dôvodom, pre ktorý pôvodná žalobkyňa žiadala vrátiť dar. Tvrdenie svedka, že žalovaná podporovala svojho druhu v tom, aby robil na zlosť pôvodnej žalobkyne, je jeho subjektívnym náhľadom na to, čo sa dialo na spoločnom dvore pôvodných strán sporu. Žalobca 2/ vypovedal vo svojej prvej účastníckej výpovedi, že on sám pri svojich návštevách nezažil žiaden otvorený konflikt, matka sa mu telefonicky viackrát žalovala, že p. A. jej robí „naschvál“. Nevedel o tom, že by jeho sestra – žalovaná robila matke „naschvál“ alebo bola k nej arogantná, vedel o tom len z rozprávania matky. Fyzický konflikt s p. A., kedy žalovaná nezakročila, len tam stála, mal v roku 2019, teda takisto až po podaní žaloby, a táto okolnosť nebola dôvodom na výzvu na vrátenie daru. Žalobkyňa 1/ síce vypovedala, že viackrát osobne zažila, keď žalovaná bola k ich matke arogantná, odvrkovala jej, že nie je jej slúžka, aby sa o ňu starala, že matka plakala, bola nešťastná, že o čokoľvek jej sestru – žalovanú požiadala, táto už pre ňu nemala pekné slovo, ale uvedené tvrdenia zostali v rovine všeobecnej, neboli konkretizované. Ona sama sa so žalovanou nerozpráva od leta 2017, kedy jej žalovaná vynadala, čo nepochybne ovplyvnilo ňou uvádzané skutočnosti v konaní. Ani jeden z nich žalovanej neoznámil, že zdravotný stav matky sa veľmi zhoršil, mali zato, že ju to nezaujíma, nepýtala sa na to.

36. Závet a listina o vydedení, ktoré boli spísané pôvodnou žalobkyňou dňa 8.10.2018, obsahujú v podstatnom tie tvrdenia, ktoré uviedla pôvodná žalobkyňa v žalobe o vrátenie daru. Ide o jej subjektívne pocity a úsudky, ktoré mala právo vyjadriť v týchto listinách.

37. Pokiaľ ide o zápisky predložené žalobcami (niektoré z nich sú pomerne ťažko čitateľné), nemožno z nich nepochybne zistiť, kto ich písal, za akým účelom, komu boli smerované, a v konečnom dôsledku obsahujú len subjektívne pocity osoby, ktorá ich spísala.

38. Z predloženého čestného prehlásenia A. K. vyplýva, že tento v rokoch 2007 do augusta 2014 bol v partnerskom vzťahu so žalovanou, poznal aj jej matku, táto nevyvolávala žiadne konflikty, bola veľmi ústretová. Ide o obdobie, ktoré v prejednávanej veci nie je relevantné, A. K. v rozhodnom období nebol v kontakte s pôvodnou žalobkyňou, preto nemôže mať objektívne vedomosti o tom, ako sa správala k žalovanej a k svojmu okoliu v čase, ktoré predchádzalo jej výzve na vrátenie daru. Čestné prehlásenie

a jeho objektivitu nepochybne ovplyvňuje aj nie kladný vzťah A. K. k žalovanej, ktorý je zrejmý z obsahu tohto čestného prehlásenia (uvedomil si, ako žalovaná všetkých využila a zneužila ich dobrosrdečnosť, čo si uvedomil až s odstupom času, keď už má nový vzťah). Pokiaľ ide o jeho tvrdenie, že žalovaná sa na základe dohody mala postarať v starobe a chorobe o svoju matku, písomný dôkaz o takejto dohode neexistuje, žalovaná ho popiera a takáto jej povinnosť nebola dohodnutá ani v darovacej zmluve.

39. Aj svedecká výpoveď N. I. vychádza viac menej len zo sprostredkovaných údajov od pôvodnej žalobkyne a vzhľadom na v súčasnosti negatívny vzťah k žalovanej nevznieva vierohodne.

40. Úvahy o aplikovateľnosti ustanovenia § 630 OZ sa musia vždy odvíjať od posúdenia všetkých osobitostí každého prípadu individuálne. V posudzovanej veci vychádzajúc z obsahu spisu, podľa názoru odvolacieho súdu nebolo preukázané správanie sa žalovanej, ktoré by vzhľadom na všetky okolnosti daného prípadu bolo možné kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov, porušenie značnej intenzity alebo neposkytnutia potrebnej pomoci, keď bolo zistené, že daryni pomoc poskytovali jej priateľ p. A. a ďalšie dve jej deti (súčasní žalobcovia) a od žalovanej nič nechcela. Nebolo preukázané, že správanie sa žalovanej bolo jednoznačne v nepomere k správaniu sa pôvodnej žalobkyne ako daryne, ktorá sa takisto správala voči žalovanej ako k svojej dcére nie vždy v súlade so spoločensky uznávanými pravidlami (napr. odpojenie od vody, od WC). Obrana žalobcov, že takto nekonala samotná pôvodná žalobkyňa, ale jej syn, t.j. žalobca 2/ je nedôvodná, pretože pôvodná žalobkyňa o takomto správaní vedela, súhlasila s ním a odobrila ho (sama sa sťažovala, že jej vadí hučanie darľingu), nemala snahu ani nevyvinula úsilie svojho syna presvedčiť o opak. Konala tak, ako to neskôr vytýkala žalovanej, že táto sa nesnažila zabrániť svojmu druhovi, teraz už manželovi, v niektorých, v žalobe vytýkaných prípadoch jeho správania sa k pôvodnej žalobkyne. Možno tiež konštatovať, že pokiaľ sa žalovaná nezdravila svojej matke, nerozprávala sa s ňou, resp. toto bolo vzájomné, takéto konanie možno považovať za spôsob ich komunikácie vzhľadom na situáciu v rodine. Ako to už skôr konštatoval v tomto odôvodnení odvolací súd, medzi pôvodnou žalobkyňou a žalovanou, ale aj medzi pôvodnou žalobkyňou a druhom žalovanej a žalovanou a jej súrodencami žalobcami 1/ a 2/, pri ich vzájomných stretnutiach pravidelne dochádzalo k spoločensky nežiaducej vzájomnej komunikácii, ktorú však len vo vzťahu k žalovanej v okolnostiach konkrétne prejednávanej veci nemožno spravodlivo a objektívne kvalifikovať ako také hrubé porušenie dobrých mravov, ktoré dôvodne umožňuje uplatniť ust. § 630 OZ. Z konania obdarovanej, ale ani daryne nevyplývala snaha o vytváranie a zachovanie dobrých vzájomných či príbuzenských vzťahov, keď úroveň a kvalita vzťahov je prejavom nimi určených kritérií, ktoré vo vzájomných vzťahoch považujú za prípustné či štandardné. Spôsob spolunažívania a komunikácie v spoložití charakterizuje dynamiku vzájomného vzťahu, mieru prejavovanej úcty, starostlivosti, prístupu k potrebám druhého. Nemožno považovať prípadné nežiaduce správanie jednej strany za konanie v rozpore s dobrými mravmi, pokiaľ druhá strana svojím konaním také správanie vyvoláva, alebo ide o síce nevhodný, ale zaužívaný spôsob komunikácie.

41. Súd prvej inštancie v konaní vykonal dostatok dôkazov potrebných na riadne a úplné zistenie skutkového stavu a preukázanie správania sa oboch strán sporu (pôvodnej žalobkyne i žalovanej) v ich vzájomnom vzťahu, resp. vo vzťahu ich blízkych, hodnotiac stupeň závažnosti konania a správania žalovanej v súlade so zásadami právnej praxe podľa objektívnych morálnych pravidiel a kritérií (a nie podľa subjektívneho pocitu a úsudku pôvodnej žalobkyne ako daryne) a prihliadajúc pri tomto hodnotení na sústavnosť, rozsah a okolnosti, za ktorých dochádzalo k vytýkanému závadnému správaniu žalovanej a ku vzájomným nezhodám a konfliktom medzi stranami sporu vyvolanými (aj) samotnou pôvodnou žalobkyňou. Správne súd pokladal tieto skutočnosti za právne významné so zreteľom na preukázané pretrvávajúce vzájomné nezhody a konfliktný vzťah pôvodnej žalobkyne a žalovanej, ktoré aj podľa názoru odvolacieho súdu sa vymykajú všeobecne uznávaným morálnym pravidlám slušnosti, úcty a ohľaduplnosti vo vzájomnom vzťahu medzi blízkymi rodinnými príslušníkmi (matky k dcére, starej matky k vnúčatám, dcéry k svojej matke, k svojej sestre a pod.), pri ktorých je daný všeobecný záujem ich rešpektovania, no z hľadiska princípu vzájomnosti nemôžu obstať ako zákonný dôvod pre vrátenie daru. Právne závery súdu prvej inštancie sú v plnom súlade so zásadami ustálenými právnou praxou, vychádzajú z riadne zisteného skutkového stavu na základe výsledkov vykonaného dokazovania a zo správneho právneho posúdenia prejednávanej veci.

42. Podľa § 191 ods. 1 CSP dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo.

43. Hodnotením dôkazov nazývame činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané procesné dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Pri hodnotení dôkazov súd v zásade nie je právnymi predpismi obmedzovaný v tom, ako má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa zásada voľného hodnotenia dôkazov. Iba výnimočne zákon ukladá súdu určité obmedzenie pri hodnotení dôkazov (napr. § 192, § 205, § 193 CSP). Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie pre svoje skutkové zistenia vzal do úvahy iba skutočnosti, ktoré vyplynuli z vykonaných dôkazov a v jeho hodnotení dôkazov a poznatkov nie je logický rozpor.

44. Odvolací súd v tejto súvislosti odkazuje na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/204/2009 zo 14.9.2011, podľa ktorého „...Dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci (§ 132 O.s.p.). Hodnotením dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej vykonané procesné dôkazy hodnotí z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Súd pri hodnotení dôkazov v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi v tom, ako a s akým výsledkom má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa tu zásada voľného hodnotenia dôkazov. Rozhodnutie súdu, ktorého podkladom sú dôkazy nesprávne vyhodnotenú, môže byť prípadne z tohto dôvodu vecne nesprávne, avšak táto skutočnosť sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods.1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97). V prípade nesprávneho hodnotenia dôkazov nejde o dôvod, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p. (viď R 42/1993). O tom, ktoré z označených dôkazov vykoná, rozhodne súd, ktorý nie je viazaný návrhmi strán na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu a nie strán sporu.“(napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21.5.2009 sp. zn. 3Co/5/2009, 3Cdo/80/2009).

45. V prejednávanej veci súd prvej inštancie vyhodnotil výsledky vykonaného dokazovania v neprospech žalobcov. Aj keď v odvolaní polemizujú s takýmto vyhodnotením dokazovania a namietajú najmä, že súd sa nezaoberal a nevyhodnotil niektoré písomnosti nimi predložené, odvolací súd má za to, že ani tieto dôkazy (s ktorými sa oboznámila aj druhá strana sporu a reagovala na ne) relevantne nemohli preukázať dôvodnosť žalobného návrhu z dôvodov, ktoré odvolací súd vyššie uviedol (body 36. - 38. odôvodnenia).

46. Na vecnej správnosti napadnutého rozsudku nič nemení ani odvolanie, v ktorom žalobcovia opakovane zoširoka interpretujú už aj skôr uvádzané argumenty i skutočnosti a detailne, z vlastného pohľadu, opisujú skutky, ktorých sa mala dopustiť žalovaná. Nejde však o objektívne posúdenie celkových rodinných vzťahov, ale len o ich subjektívny pohľad, ovplyvnený nepriaznivým vzťahom (ktorý ani nepopierajú) k žalovanej.

47. Na základe uvedených skutočností sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku, na ktoré v podrobnostiach odkazuje a rozsudok vo výroku vo veci samej ako vecne správny podľa ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil.

48. Odvolací súd zdôrazňuje, že základom jeho potvrdzujúceho rozhodnutia bola právna úprava obsiahnutá v ust. § 387 ods. 2 CSP v spojení s uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 350/2009 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/170/2005, v intenciách ktorých pri potvrdení rozhodnutia okresného súdu nie je potrebné, aby krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku zopakoval tie závery napadnutého rozsudku okresného súdu, s ktorými sa stotožňuje, pretože odôvodnenia a rozhodnutia prvoinštančného súdu a odvolacieho súdu tvoria jeden celok (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), a preto postačuje len odkázať cez § 387 ods. 2 CSP na odôvodnenie obsiahnuté v napadnutom rozsudku.

49. Záverom odvolací súd zároveň poukazuje na to, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené sporovou stranou, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami sporu. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ

rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 3. júla 2003 sp. zn. IV. ÚS 115/2003).

50. V odvolacom konaní bola žalovaná úspešná, preto jej odvolací súd priznal plnú náhradu trov odvolacieho konania (§ 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP).

51. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).